

Finlands riksdags stora utskott
Utskottskanslissekreterare Teresa Helenius
00102 Riksdagen
SuV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Micke Larsson
Anna-Lena Sjöberg

Ärende
**LANDSKAPSREGERINGENS YTTRANDE MED AN-
LEDNING AV E 61/2019 RD STATSRÅDETS UTRED-
NING: MEDDELANDE FRÅN EU-KOMMISSIONEN
OM DEN EUROPEISKA GRÖNA GIVEN (GREEN
DEAL) 11.12.2019**

Finlands riksdags stora utskott har den 9.3.2020 begärt ett skriftligt yttrande från Ålands landskapsregering över E 61/2019 rd Statsrådets utredning: Meddelande från EU-kommissionen om den europeiska gröna given (Green deal) 11.12.2019. Med anledning härav önskar landskapsregeringen framföra följande.

Den 11 december 2019 antogs Europeiska kommissionens meddelande om en europeisk grön giv (European Green Deal) (COM(2019) 640 final). Policyprogrammet utgör en kraftsamling för uppnåendet av en europeisk hållbar utveckling, särskilt med fokus på miljömässig hållbarhet. Initiativet strävar efter en genomgripande omställning av den europeiska ekonomin.

Förslagets förhållande till Åland

Enligt 18 § punkt 7 självstyrelselagen för Åland har Ålands lagting lagstiftningsbehörighet för området byggnads- och planväsendet, grannelagsförhållanden, bostadsproduktion.

Enligt 18 § punkt 10 självstyrelselagen för Åland har Ålands lagting lagstiftningsbehörighet för området natur- och miljövård, friluftsliv, vattenrätt.

Enligt 18 § punkt 15 självstyrelselagen för Åland har Ålands lagting lagstiftningsbehörighet för området jord- och skogsbruk; styrning av lantbruksproduktionen, dock så att förhandlingar skall föras med de statsmyndigheter saken gäller innan lagstiftningsåtgärder angående styrning av lantbruksproduktionen vidtas.

Enligt 18 § punkt 21 självstyrelselagen för Åland har Ålands lagting lagstiftningsbehörighet för området vägar och kanaler, vägtrafik, spårbunden trafik, båttrafik, farleder för den lokala sjöfarten.

Enligt 18 § punkt 22 självstyrelselagen för Åland har Ålands lagting lagstiftningsbehörighet för området näringsverksamhet med beaktande av vad som stadgas i 11 §, 27 § 2,4,9, 12-15, 17-19, 26, 27, 29-34, 37 och 40 punkten samt 29 § 1 mom. 3-5 punkten, dock så att även lagtinget har behörighet att vidta åtgärder för att främja sådan näringsverksamhet som avses i de nämnda punkterna.

Landskapsregeringens ställningstagande till förslaget

Ålands landskapsregering ser att Den europeiska gröna given överensstämmer väl med *Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland*¹, särskilt för fyra av de sju strategiska utvecklingsmålen som Åland avser uppnå per år 2030:

- Mål 3: Allt vatten har god kvalitet
- Mål 4: Ekosystem i balans och biologisk mångfald
- Mål 6: Markant ökad andel energi från förnyelsebara källor
- Mål 7: Hållbara och medvetna konsumtions- och produktionsmönster

Landskapsregeringen ställer sig positiv till EU-kommissionens ambitiösa förslag som den europeiska gröna given utgör.

Vidare anser landskapsregeringen det vara av stor vikt att EU visar globalt ledarskap. Landskapsregeringen anser att det finns behov av en föregångare som visar att omställningen till ett klimatneutralt och hållbart ekonomiskt system är möjligt, och att detta är en roll som EU bör eftersträva.

Landskapsregeringen vill dock även lyfta fram vikten av kommissionens förslag utformas så de lämnar utrymme för flernivåstyre när det gäller genomförande av politiken. Landskapsregeringens omfattar klimat- och hållbarhetspolitiken i den gröna given, men påminner samtidigt att omställningen till ett hållbart samhälle bör ske genom beslut nära medborgarna. Att genom EU-lagstiftning flytta beslutsprocesser från den lokala eller regionala nivån till centraliserade nationella system gynnar inte omställningsprocessen.

Skärpning av EU:s klimatmål för 2030 och 2050

Landskapsregeringen stödjer kommissionens initiativ till en höjning av EU:s mål för minskade växthusgasutsläpp. För att EU:s långsiktiga mål med klimatneutralitet år 2050 ska kunna uppnås aviserar kommissionen att man kommer att lägga fram en konsekvensbedömd plan för att höja EU:s mål för minskade växthusgasutsläpp för år 2030 till minst 50% och helst 55%, jämfört med år 1990, på ett ansvarsfullt sätt. Landskapsregeringen stöder att målet bör vara minst 55%.

Om skillnader i ambitionsnivå i världen kvarstår, samtidigt som EU ökar sina klimatambitioner, aviserar kommissionen att man tänker föreslå en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen i vissa sektorer för att minska risken för koldioxidläckage. Detta skulle säkerställa att importpriserna bättre återspeglar produkternas koldioxidinnehåll. Landskapsregeringen stödjer denna åtgärd.

¹ <https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/utvecklings-och-hallbarhetsagenda-for-aland.pdf>

Industrin ska verka för en ren och cirkulär ekonomi

Vad gäller den cirkulära ekonomin vill landskapsregeringen särskilt framhålla att kommissionens handlingsplan kommer att omfatta en strategi för hållbara produkter för att stödja en cirkulär konstruktion av alla produkter enligt gemensamma metoder och principer. Landskapsregeringen ser att det är positivt att minskad materialanvändning och återanvändning prioriteras före återvinning, att miljöskadliga produkter ska hindras från att släppas ut på marknaden, samt att producentansvaret utökas.

Landskapsregeringen vill även framhålla vikten av att kommissionen avser föreslå ytterligare lagstiftning och vägledning om grön offentlig upphandling. Med fördel kunde även social hållbarhet inkluderas i arbetet med en grön offentlig upphandling. Positivt är även att kommissionen anser att EU bör sluta att exportera sitt avfall utanför EU och kommer att se över bestämmelserna om avfallstransporter och olaglig transport.

Att bygga och renovera på ett energi- och resurseffektivt sätt

Landskapsregeringen stödjer även kommissionens ambition om hållbart byggande, vilket även bör omfatta nybyggnation. Landskapsregeringen ser gärna att träbyggande främjas då trä är ett klimatvänligt material som även binder koldioxid.

Snabbare omställning till hållbar och smart mobilitet

Landskapsregeringen välkomnar att kommissionen avser anta en strategi för hållbar och smart mobilitet. Landskapsregeringen ser att det är viktigt att långsiktigt få till stånd utsläppsminskningar för transportsektorn genom reglering av t.ex. fordonstillverkning och fartygsbyggande och åtgärder som t.ex. att antalet utsläppsrätter i utsläppshandelssystemet som tilldelas kostnadsfritt till flygbolag minskas.

Från jord till bord: ett rättvist, hälsosamt och miljövänligt livsmedelssystem

Landskapsregeringen stödjer kommissionens planer för en högre ambitionsnivå för att minska användningen av och riskerna med kemiska bekämpningsmedel, gödselmedel och antibiotika. Landskapsregeringen omfattar ambitionen att ställa om den europeiska livsmedelskedjan så den bättre bidrar till att uppnå EU:s klimatambition och en hållbar livsmedelskonsumtion. Jordbruket har en central roll i den omställningen såväl klimatanpassning som förbättring inom djurvälstånd som kampen mot antibiotikaresistens. Målen för strategin från jord till bord bör i största möjliga mån överensstämma med och bygga på den framtida gemensamma jordbrukspolitiken. Politisk samstämmighet är viktigt jordbrukets marknadsorientering och konkurrenskraft.

En nollutsläppsvision för en giftfri miljö

För att garantera en giftfri miljö avser kommissionen lägga fram en kemikaliestrategi för hållbarhet, vilket landskapsregeringen ser som positivt.

Sträva efter en grön finansiering och investering och säkerställa en rättvis omställning

Landskapsregeringen stödjer kommissionens ambition att stärka grunden för hållbara investeringar och i detta syfte förnya direktivet om icke-finansiell rapportering. För att säkerställa lämplig hantering av miljöriskerna och minskad klimatpåverkan, och för att minska tillhörande transaktionskostnader ska kommissionen också stödja företag och andra aktörer för att utveckla standardiserade redovisningsmetoder för naturkapital inom EU och internationellt, vilket landskapsregeringen ser som positivt.

Miljöanpassa medlemsländernas budgetar och sända ut rätt prissignaler

Landskapsregeringen framhåller även vikten av kommissionens förslag om mervärdesskatter, som för närvarande ligger hos rådet, antas så att medlemsländerna kan använda mervärdesskatterna på ett mer målinriktat sätt som återspeglar de ökade miljöambitionerna, för att exempelvis stödja ekologiska frukter och grönsaker.

En europeisk klimatpakt

Landskapsregeringen välkomnar kommissionens avsikt att lansera en europeisk klimatpakt under våren 2020 med syfte att engagera allmänheten i miljöåtgärder. Offentliga sektorn som arbetsgivare och som institution bör själv genomföra målen i den gröna given och agera föredöme i arbetet att uppnå klimatneutralitet. Landskapsregeringen lyfter *Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland* som ett bra exempel på regional handlingsplan för förändring.

EU som global ledare

Landskapsregeringen välkomnar EU:s främjande av en ambitiös miljö-, klimat- och energipolitik i hela världen. EU kommer att utveckla en starkare ”gröna given-diplomati” inriktad på att övertyga och stödja andra att ta sin del av ansvaret för att främja en hållbarare utveckling. Genom att föregå med gott exempel och följa upp med diplomati, handelspolitik, utvecklingsstöd och annan utrikespolitik kan EU vara en effektiv talesman. Landskapsregeringen anser att det finns behov av en föregångare som visar att omställningen till ett klimatneutralt och hållbart ekonomiskt system är möjligt, och att detta är en roll som EU bör eftersträva.

Landskapsregeringen ser även att det är viktigt att EU stärker de pågående initiativen och samarbetar med tredjeländer om övergripande klimat- och miljöfrågor, bl.a. för att avskaffa globala subventioner för fossila bränslen samt utfasning av all nybyggnad av kolkraftverk.

Landskapsregeringen ser det som positivt att EU:s alla senaste internationella avtal omfattar ett bindande åtagande för parterna att ratificera och verkställningsfullt genomföra Parisavtalet.

Vicelantråd

Harry Jansson

Rättssakkunnig

Anna-Lena Sjöberg

FÖR KÄNNEDOM

Europaparlamentariker Nils Torvalds
robert.wikstroem@ep.europa.eu

Riksdagsledamot Mats Löfström

Ålands lagting
Självstyrelsepolitiska nämnden

Landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel

Landskapsregeringens lagberedning